

УДК 338.48-6:615.8(477.85)

ОСВОЄННЯ БАЛЬНЕОЛОГІЧНИХ РЕСУРСІВ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Н.В. Чир, к.геогр.н.,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Природно-ресурсний та історико-культурний потенціал Карпатського регіону в поєднанні з вигідним географічним положенням є достатньо вагомою передумовою розвитку рекреації, орієнтованою як на внутрішнього споживача, так і на обслуговування іноземного контингенту. Сьогодні його по праву можна вважати «туристичною Меккою» України. В регіоні є понад 800 джерел і свердловин лікувальних мінеральних вод усіх відомих типів, що дозволяє щорічного оздоровлювати більше 7 млн. чол. Розвідано також значні запаси лікувальних грязей та озокериту. Однак, володіючи колосальним природно-рекреаційним потенціалом, фіксуємо диспропорційність розвитку окремих районів Карпатського регіону. Найменш дослідженою та освоєною в даному відношенні є Чернівецька область.

Найбільш вагомий доробок в дослідження мінеральних вод Буковини є наукові дослідження доцента кафедри загальної хімії Чернівецького медичного інституту Феодосія Лапшина (1911-1981 рр.) Він залишив у спадок дослідження хімічного складу близько 300 джерел мінеральних вод.

Надра Чернівецької області багаті на мінеральні води, поширення яких пов'язано з певними структурно-гідрологічними зонами. Сьогодні відомо понад 60 родовищ мінеральних вод, але вони недостатньо досліджені і слабо використовуються. За хімічним складом це, в основному, хлоридно-натрієві, гідрокарбонатно-натрієво-магнієво-кальцієві, сірководнево-хлоридно-натрієві та бромно-хлоридно-кальцієві води з дебітом від 15 тис. л на добу до 900 тис. л на добу [1].

Згідно з проведеною паспортизацією мінеральних джерел складений каталог, в якому описано 43 джерела, які за дебітом і якістю придатні для промислового освоєння.

Особливо цінною вважається вода Брусницького родовища. Брусницьке родовище мінеральних вод представлене сірководневими водами типу «Мацеста» з загальною концентрацією сірководню 50-300 мг/л та лікувально-питною содовою водою типу «Єсентуки-4» з мінералізацією в межах 2,4-6,6 мг/л. Затверджені запаси родовища дозволили організувати оздоровчолікувальну рекреаційну діяльність на базі бальнеологічного санаторію «Брусниця», пропускна здатність якого становить до 10 тис. місць. Цілющі мінеральні води санаторію, які за своїм складом є аналогами «Миргородської», «Єсентуки-4» та «Мацести» визначають профіль курорту – санаторно-курортне лікування захворювань опорно-рухового апарату, шлунково-кишкового тракту, нервової системи та безпліддя.

Особливий інтерес становлять залізисто-сульфатно-алюмінієві джерела «Лужки», хлоридні води з високою мінералізацією типу «Моршин», «Нафтуся», «Єсентуки», «Мацеста».

Заслужують на заповідання розсоли хлоридно-натрієвого типу, що поширені у підгірній смузі області й відрізняються високою мінералізацією, а також сірководневі води, приурочені до відкладів гіпсоангідридів. Розсоли хлоридно-натрієвого типу поширені у нижньоміоценових відкладах внутрішньої зони Передкарпатського прогину з мінералізацією від 10 г/л до 200-300 г/л. Наявні на теренах області води сульфатно-сірководневого типу, залістисті мінеральні води з підвищеним вмістом біологічно активного двовалентного заліза, джерела сульфатно-хлоридно-натрієвих, сульфатно-кальцієво-натрієвих і гідрокарбонатно-натрієвих вод.

Візитною карткою Чернівецької області є мінеральна вода «Буковинська», що розливається в с. Буденець і користується великим попитом. Буденецькі джерела № 1 і № 2 – це артезіанські свердловини, пробурені в 1948-1960 рр. Водонесний горизонт виявлено на глибині 31,5 м в сарматських пісках. Товщина шару водонесних пісків досягає 21,5 м. Загальний дебіт джерел становить 300 тис. л на добу. За хімічним складом мінеральна вода джерел «Буденець» належить до лікувальних гідрокарбонатно-натрієвих. Вона прозора, без запаху, холодна (температура +12°C).

Мінеральна вода «Буковинська» слабомінералізована, гіпотонічна, містить лише 1,1-1,2 г/л води розчинних солей, серед яких переважає гідрокарбонат натрію і практично не має солей кальцію і магнію. Тобто вода дуже м'яка, лужна (рН 8,5-8,8) [1] і успішно використовується при підвищеній кислотності шлункового соку, а також за інших захворювань органів травлення.

На базі мінеральних джерел у Чернівецькій області функціонують підприємства, де виготовляють мінеральні води: «Буденецький завод мінеральних вод» (Сторожинецький р-н) спеціалізується на виробництві безалкогольних напоїв; завод «Хрещатик» (Заставнівський р-н) добуває воду з природного джерела біля Хрещатицького монастиря (виготовляють мінеральні лікувально-столові води, питні негазовані води); приватне підприємство «Полімермаш»; виробляють мінеральні води і в Кіцманському районі: с. Брусниця – «Брусницька-нова», а також вода «Валякузьминська», яка добувається з джерела в Глибоцькому р-ні області.

Перспективними для рекреаційного використання є запаси лікувальних грязей, які характеризуються високими лікувальними властивостями: поблизу сіл Черешенька (Вижницький р-н), Костинці (Сторожинецький р-н), Брусниця (Кіцманський р-н), Щербинці (Новоселицький р-н) та Селятин (Путильський р-н).

Список використаних джерел

1. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у 2013 році. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/dopovidi/regionalni>.